СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ“
СЕЛО ВЕТРИНО, ОБЩИНА ВЕТРИНО, ОБЛАСТ ВАРНА
Тел: 051612140; 0897015760; e-mail: info-400108@edu.mon.bg web: souvetrino.org

УТВЪРДИЛ:

Директор:

(Севдалина Бъчварова)

ПРОГРАМА ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА УЧЕБНАТА 2023-2024 ГОДИНА

Програмата е изработена съгласно Наредба № 13 от 21 септември 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование. Приета е с решение на Педагогическия съвет на проведено заседание –

Протокол № 11/14.09.2023 г. – и утвърдена със заповед на директора № РД-748/14.09.2023 г.

Тел: 051612140; 0897015760; e-mail: info-400108@edu.mon.bg web: souvetrino.org

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Същност

Гражданското образование е онази част от образователния процес, която в изпълнение на гражданската мисия на образованието, е насочена към изграждане на социалната култура на учениците. Гражданското възпитание и образование се осъществява като система от дейности, насочени към формиране на нагласи у учениците и създаване на модели за поведение и активно участие в демократичните процеси, протичащи в държавата. Гражданското образование е взаимно свързано със здравното, екологичното и интеркултурното образование в един интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.

- Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
- Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
- Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

2. Приоритети

1. Формиране на *гражданско съзнание и граждански добродетели* и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
2. Развитие на умения за създаване или поддържане на *здравословен стил и условия на живот* и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
3. Формиране на *екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение* в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
4. Усвояване на *знания за различни измерения на културните идентичности* и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

3. Осъществяване в:

- В процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка – чрез интердисциплинарни програми, проекти или дейности по избор на учителя; в часа по свят и личност;
- В часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;
- В заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;
- В рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

4. Акценти

- Патриотично възпитание и изграждане на национално самочувствие.
- Толерантност и интеркултурен диалог.
- Финансова и правна грамотност, в т. ч. и избор на първо работно място.
- Военно обучение и защита на родината;
- Безопасност на движението по пътищата.
- Защита на населението при бедствия и авария и оказване на първа помощ;
- Превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти.
- Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха.
- Превенция и противодействие на корупцията.
- Здравно образование и култура за водене на здравословен начин на живот.
- Превенция на зависимостите (наркомания, алкохол, тютюнопушене).
- Сексуално образование и превенция на СПИН.
- Професионално ориентиране и кариерно развитие.
- Физическа култура и спорт.
- Превенция и противодействие срещу настъпването на секти и нови религиозни движения.
- Електронното управление и медийната грамотност.

II. ЦЕЛИ

1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

а) разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;

б) познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализиращия се свят;

в) зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;

г) осъзнава и цени своята културна идентичност;

д) взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;

е) изразява обосновано и критично гражданската си позиция;

ж) взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;

з) носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;

и) подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;

й) познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;

к) познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;

л) умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства.

2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

а) възпитава в демократичните ценности;

б) насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;

в) утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;

г) изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, междукултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;

д) създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙНОСТИ В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Провеждане на часа на класа на базата на рамковия план за провеждане на часа на класа с участие и на учениците.

	КЛАС											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Толерантност и интеркултурен диалог	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1
Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моето първо работно място“								2	2	2	2	12
Военно обучение и защита на родината										5	5	
Безопасност и движение по пътищата	9	6	6	6	5	5	5	4	4	4	1	1
Защитата на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	3	3
Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Кариерно ориентиране				1			1			1		
Превенция и противодействие на корупцията					1	1	1	2	2	2	2	2
Електронно управление и медийна грамотност				1	1	1	1		1	1	4	
ОБЩО	20	17	17	19	22	22	23	22	28	29	21	27

Тел: 051612140; 0897015760; e-mail: info-400108@edu.mon.bg web: souvetrino.org

А. Гражданско образование – формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели

А. 1. Емоционална отзивчивост и гражданска отговорност

№	Дейност	Срок	Отговорник
1.	Активно участие в цялостната извънкласна и извънучилищна дейност	Постоянен	Класни ръководители, учители
2.	Спазване на училищния правилник за организацията и дейността на СУ „Христо Ботев“	Постоянен	Класни ръководители, учители
3.	Спазване на Правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училище	Постоянен	Класни ръководители, учители
4.	Провеждане на дни на граждански инициативи и кампании и участие в такива съвместно с други училища, институции и организации	Постоянен	Класни ръководители, учители
5.	Провеждане на часа на класа на базата на план, с участието и на учениците - беседи, дискусии, презентации, постери на теми, свързани с възпитанието в емоционална отзивчивост и гражданска отговорност	Постоянен	Класни ръководители, учители
6.	Изработване на план за дейността на Ученическия съвет. Работа на УС	Октомври 2023 г., целогодишно	Педагогически съветник, класни р-ли
7.	Работа с родители за превръщането им в партньори в УВП. Работа на Родителски клуб	Постоянен	Класни ръководители, учители, психолог, педагогически съветник, ресурсен учител
8.	Изработване на правила на класовете	Септември-октомври 2023 г.	Класни ръководители, учители ЦДО
9.	Ден на самоуправлението	Май 2024 г.	Красен Добрев, УС

А.2. Възпитаване на национално самочувствие и общочовешки ценности и добродетели и продължаване на националните традиции

№	Дейност	Срок	Отговорник
1.	Честване на всички национални и училищни празници. Участие в съвместни инициативи с Община Ветрино, читалища на територията	Съгласно графика на учебното време	Класни ръководители, учители

	на общината и други училища		
2.	Запознаване и спазване на задължителните символи на Република България и българското училище (национално знаме, държавен химн, герб, език, конституция, училищен химн и др.)	Постоянен	Директор, класни ръководители, учители
3.	Провеждане на часа на класа на базата на план, с участието и на учениците – беседи, дискусии, презентации, постери на теми, свързани с възпитанието в общочовешки и национални ценности	Постоянен	Класни ръководители, учители
4.	Изготвяне на табла за национални, училищни и др. празници	Целогодишно	Класни ръководители, учители ЦДО
5.	Апелиране за етично отношение в учебна среда и извън училище Табла почерпка в началото на годината, и други малки стимули Позитивна атмосфера при отбелязване на дати, тематична атмосфера Тийм билдинг Бизнес етика на работното място – етични норми Бизнес комуникации – интегративни връзки	Целогодишно	Иванка Жерева
6.	Запознаване на децата с училището и служителите	Септември	Нели Иванова , Бориславa Янкова
7.	Посещение на ДП „Кабиюк“ – с. Коньовец – 7 б клас	Октомври	В. Николова, М. Шейтанова, И Александров
8.	Отбелязване Деня на народните будители – тържествен концерт	Октомври	Елена Еремиева, Р. Христова, Назлъ Шериф
9.	Отбелязване на Деня на народните будители с посещение на НЧ в с. Ветрино и рецитал – 7б клас.	Октомври	Веселина Николова Невена Костова
10.	Табло за 1 ноември	1 ноември	Нели Иванова, Бориславa Янкова
11.	Беседи за национални празници, презентации, дискусия, табла. Табло за 1 ноември с 7б и 8 а и б клас	1 ноември	И. Александров
12.	Посещение на Музеят на буквите в Плиска и Националният историко-археологическия музей във Велики Преслав	1.11.2023г.	Класни и възпитатели прогимназия

13.	Посещение на парк-музей „Владислав Варненчик“ и Археологически музей гр. Варна – 7а Посещение на музея на мозайките гр. Девня	Ноември	Петров
14.	-„Народните будители и Аз”-рецитал на Възрожденска поезия-Изява в Часът на класа	Ноември 2023 г.	Галина Вичева Ивелина Ангелова
15.	1 ноември – Ден на народните будители	Ноември	Снежа Илиева
16.	Ден на народните будители: Личности и събития, повлияли на човешката история.	Ноември	Даниела Трифонова
17.	„Хората - еднакви и различни“ (есе)		Даниела Трифонова
18.	Ден на народните будители – беседа, работни листи	Ноември	Теменужка и Фирдес
19.	Патриотичен календар-отбелязване на всички дати от Патриотичният календар в класа чрез изготвяне на кътове, табла, игри, състезания и кръгла маса в Часът на класа и в часовете по самоподготовка	Целогодишно	Галина Вичева Ивелина Ангелова
20.	Международен ден за борба с корупцията. Международен ден за човешките права	Декември	Веселина Николова
21.	Коледа – Рождество Христово	23 Декември	Снежа Илиева
22.	Международен ден за Безопасен интернет	Февруари	Веселина Николова
23.	Посещение на Историческия музей в гр.Шумен, съвместно със 7а и 7б кл	29 февруари 2024 г.	Класни ръководители
24.	Отбелязване гибелта на Апостола на свободата – Васил Левски – 19 февруари	19 Февруари 2024 г.	Иван Александров, Росица Христова, Невена Костова
25.	Годишнина от гибелта на Васил Левски	Февруари	Снежа Илиева
26.	1 ноември - Общоучилищно тържество - в детската градина	16 февруари 2024	Елена Еремиева Назлъ Шериф
27.	Честване на 151 години от гибелта на Васил Левски	Февруари – март 2024 г.	Люба Петрова
28.	Посещение на пожарната в гр. Провадия – 7 8 кл.	Март 2024 г.	Веслина Николова
29.	Отбелязване на 3 март – националния празник на България – тържествен концерт	3.03.2024 г.	Нели Иванова, Росица Христова, Бориславa Янкова

			Невена Костова
30.	„Какво е свобода?“ – проекти на учениците, посветени на Националния празник на България	До 3 март 2024 г.	Люба Петрова
31.	„Аз съм българче свободно“- кратък рецитал - презентация, работни листи	Март 2024 г.	Теменужка и Фирдес
32.	Посещение на Пожарната в гр. Провадия по дейностите от гражданско образование в класовете-5,6,7а и 7б	14 март 2024 г.	Класни ръководители и възпитатели
33.	Международен Ден на Червения кръст – 7б	Май 2024 г.	Веселина Николова
34.	Празничен концерт по случай 24 май	24.05.2024 г.	Йовка Павлова, Росица Христова, Нели Иванова, Бориславa Янкова
35.	Тържествено отбелязване Деня на Ботев и патронния празник на училището	02.06.2024 г.	Даниела Трифонова, Иван Александров, Невена Костова, класни р-ли, учители
36.	Пътуване Археологически музей Варна. Пътуване до Парк музей на бойната дружба „Владислав Варненчик“ – 7 б	Май 2024 г.	И. Александров
37.	Отбелязване на всички национални и християнски празници	постоянен	Милка Шейтанова
38.	Поддържане на традицията за сътрудничество с основните социални фак-тори – семейство, културни инсти-туции, фирми, сдружения, фондации, организации и др., имащи отношение към възпитанието на младите хора	Постоянен	Учители
39.	Украса на училището по случай празници	Целогодишно	Силвия Митева, Иванка Жерева

Б. Развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот. Развитие на физическата дееспособност

№	Дейност	Срок	Отговорник
1.	Провеждане на здравни беседи на учениците с медицинско лице	Постоянен	Медицинска сестра
2.	Тематични дискусии в ЧК, свързани със здравето	Съгласно плано-вете на класните ръководители	Класни ръководители, учители
3.	Дейности по училищния спортен календар	Според плана	Даниела

			Трифонова
4.	Здравни теми в заниманията по ЦДО	Постоянен	Учители в ЦДО
5.	„Аз на 13-промените в мен”-гости психолог, мед.сестра;		Ангелова Вичева
6.	Инструктажи за безопасност и ергономичност на работното място Дидактически материали в интериора за напомняне правилата за безопасност Инструктажи при ученическо пътуване	Периодично	Иванка Жерева
7.	Отбелязване световния ден за борба със СПИН	1 декември 2023 г.	Педагогически съветник, УС
8.	Във връзка със Световния ден на здравето - Беседа за личната хигиена, здравословния начин на живот и балансираното хранене, ползите от физическата активност и влиянието на синята светлина върху здравето.	Април 2024 г.	В. Николова
9.	Завършване на проекта за създаване на зона за игри на открито и организиране на състезание.		Петър Петров
10.	Здраве и движение всеки ден – беседа и презентация	Декември	Теменужка и Фирдес
11.	Дейности по училищния спортен календар	Целогодишно	Даниела Трифонова
12.	Учениците участват в дискусии, изготвят презентации, табла, брошури на здравни теми	Целогодишно	Класни ръководители

В. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение

№	Дейност	Срок	Отговорник
1.	Тематични дискусии, беседи в ЧК, свързани с екологичното образование	Съгласно плановете на класните ръководители	Класни ръководители, учители
2.	Провеждане на ученически екоакции, екскурзии, излети и други, насочени към опазване на околната среда и природата	Съгласно плановете на класните ръководители	Класни ръководители, учители
3.	„С обич към планетата Земя”- изява в часа на класа - април- отговорници ученици от класа,;	Април 2024 г.	Г. Вичева и Ив. Ангелова
4.	Чистата вода, въздух, почва – гаранция за здраве –беседа	Март 2024 г.	Милка Шейтанова

	-Отбелязване деня на водата -22 март табло -Екологичните проблеми в Община Ветрино –Разговор с еколога на общината	Декември 2023 г.	
5.	„Да опазим природата чиста“	Март	Нели Иванова Бориславa Янкова
6.	Опазване на природата по време на поход в гората.		Даниела Трифонова
7.	Събиране на капачки и метални кенчета		Люба Петрова
8.	Разделно събиране на отпадъци	Постоянен	Назлъ Еремиева
9.	Да почистим училищния двор - почистване на район около училище-целогодишно;	Целогодишно	Теменужка Фирдес, Ангелова, Вичева
10.	Участие на ученици в различни направления - Седмица на гората, Ден на водата, Ден на Земята, Световен ден на климата и др.		И. Александров
11.	Енергия и климат		Снежа Илиева
12.	1.Ден за борбата с климатичните промен 10.2023 2. Ден на водата, м.03.2024 3. Ден на земята, м.04.2024 4. Ден на климата, м.05.2024 5. Ден на биологичното разнообразие, м.05.20 6. Ден на околната среда, м.06.2024 7. Ден на океана, м.06.2024 8. Ден на вятъра, м.06.2024 9. Участие в походи по туристически маршрути.		В. Николова
13.	Ден на Земята – 22 април	До 22.04.2024 г.	Елена Гочева, Ив. Жерева, Ив. Александров, Петров класни р-ли
14.	Ден на Земята – Развиване и надграждане икономическа мислене и култура на поведение в посока еколого съобразна и социално ориентирана пазарна икономика	Януари Април	Иванка Жерева
15.	Продължаване и съхраняване на изградените през годините навици за опазване на околната среда, класната стая и събиране на капачки за кувьози	Постоянен	Лиляна Николова

16.	– „Събирам отпадъците разделно“ - М. Янкова – „ Да опазим Земята“	Март Април	Н. Спасова М. Янкова

Г. Интеркултурно образование и насърчаване на творческата активност на учениците

№	Дейност	Срок	Отговорник
1.	Запознаване на учениците с религиозната и между етническа толерантност. Съхраняване на културното историческо наследство – посещение на етнологическия музея в село Ягнило	Декември	Милка Шейтанова
2.	Изграждане на толерантни взаимоотношения в класовете и между двата класа – 1 а и 1 б	Целогодишно	Нели Иванова Бориславa Янкова
3.	Нашите различия ни правят уникални – аз и моята принадлежност; националност; определяне и самоопределяне (беседа и занимателни игри)	Май 2024 г.	Даниела Трифонова
4.	Водене на дневник на класа (забавни случки, интересни и запомнящи се моменти в училище	Постоянен	Люба Петрова
5.	Децата в информационното общество-дискусии за придобиване на умения за безопасно общуване		Елена Еремиева Назлъ Шериф
6.	1.Нашият клас 2. Да си добър е лесно Дискусия, работа в екип	Ноември Февруари	Теменужка Фирдес
7.	Толерантен и интеркултурен диалог. Предрасъдъци и стереотипи		Йовка Павлова
8.	Междуличностни отношения. Отбелязване на Деня на толерантността. Глобализация – какво точно представлява		Снежа Илиева
9.	1.Международен ден на учителя, м. 10. 2023 2.Международен ден на усмивката, м. 10. 2023 3.Международен ден на доброто, м. 11. 2023 4.Международен ден на думата „Благодаря“, м. 01. 2024 5.Международен ден на щастието, м. 03. 2024		Веселина Николова

10.	- Празници и обичаи - Моите послания – думи и действия		Лиляна Николова
11.	Национална, етническа, религиозна принадлежност Професия, възраст, пол Външен вид – стойка, ръст, тегло, белези Информиране за деня на толерантността	Всеки ден.	Иванка Жерева

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ: гражданското общество се нуждае от възпитани, интелигентни, демократично настроени млади хора, които да участват в един нов процес. Социалният диалог, сътрудничеството, толерантността, солидарността ще стават все по-значими в глобалния свят в мултикултурна и мултидисциплинарна среда.
- Участие на всички заинтересовани страни в училищния живот;
- Усвоени знания и повишена информираност за права, задължения и отговорности на гражданина;
- Повишена здравна култура на учениците;
- Повишена степен на гражданското възпитание у подрастващите и изграждане на толерантни
отношения;
- Сведено до минимум асоциално поведение;
- Ниска степен на проява на агресия;
- Предотвратени конфликти и междуличностни отношения;
- Изградена позитивна психологическа среда;

V. РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

- Рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование са насочени към надграждане и разширяване на изискванията за резултатите от обучението, определени в държавния образователен стандарт за предучилищното образование, за общообразователната подготовка и за профилираната подготовка.

1. Рамковите изисквания за резултатите от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс са определени, както следва:
по гражданско образование – в приложение № 1;
по здравно образование – в приложение № 2;
по екологично образование – в приложение № 3;
по интеркултурно образование – в приложение № 4 от Наредба №13.
2. Рамковите изисквания за резултатите от обучението са ориентир за разработване на програмни системи, както и на учебни програми за придобиване на разширена и/или на допълнителна подготовка, както и в часа на класа, в рамките на целодневната организация

или в дейностите в центровете за подкрепа за личностно развитие,съобразно проучените интереси и потребности на учениците и преценката на учителя.
3.Учителите по своя преценка използват, комбинират и адаптират рамковите изисквания за резултатите от обучението съобразно проучените интереси и потребности на учениците.

VI. КОНТРОЛ

1. Контролът по провеждането на възпитателната работа се осъществява от директора на училището и заместник-директора.
2. На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на директора и заместник-директора.
5. Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на педагогическия съвет.